

Delavska enotnost

števila 41 / letnik 61 / Ljubljana, 28. november 2002

Glasi

Zveze Svobodnih Sindikatov Slovenije

Ekonomsko-socialni svet o proračunskem memorandumu

Plače ne bodo povzročale inflacije in primanjkljaja

Ekonomsko-socialni svet je to sredo obravnaval proračunski memorandum za leto 2002 in 2003. Čeprav je bilo v razpravi izrečenih kar precej kritik in predlogov, proračunske listine ni mogoče spreminjati. Dušan Semolič nam je dejal, da to kaže tudi na premajhno pripravljenost vlade prisluhniti argumentom socialnih partnerjev. Zaradi tega bo pri uresničevanju proračuna po njegovih besedah lahko prišlo do konflikta interesov.

Semolič je v razpravi opozoril, da proračun ne sme biti usmerjen le h krepitvi konkurenčnosti gospodarstva, ampak mora zagotavljati tudi ohranjanje socialne varnosti in rast življenjskega standarda. Relativno hitra rast proračunskih prihodkov in odhodkov mora temeljiti na realnih temeljih, sicer je optimizem snovalcev proračuna vprašljiv. Vprašal je, ali so posledice vstopa v Evropsko unijo dovolj proučene. Za primer je navedel, da je v sosednji Avstriji po vstopu v Unijo prišlo do velikih problemov in tudi nazadovanj. Tudi naša podjetja, ki so sedaj zaprta v domače okvire, lahko zaidejo v težave.

Semolič je opozoril tudi na premalo denarja, ki naj bi bil po posebnem zakonu (ta je sedaj v proceduri) namenjen reševanju ogroženih podjetij in delovnih mest.

Cilji plačne politike, po kateri plače rastejo za odstotek počasneje kot produktivnost, se uresničujejo. Plače delavcev torej ne povzročajo inflacije. Kvaren vpliv pa imajo po Semoličevem mnenju previsoki državni stroški. Problem pri plačah je njihova neenakomerna porazdelitev. Visoke plače rastejo hitreje kot nizke. Razmerje med desetimi odstotki najboljših in najslabše plačanih v Evropi je 1 : 2, pri nas pa 1 : 3. Zaradi tega ni prav, da delodajalci blokirajo pogajanja o povečanju plač po kolektivnih pogodbah.

Že nekaj časa ZSSS predlaga, naj bi bile plače do višine minimalne plače oproščene dohodnine. Čeprav najslabše plačani ne zaslužijo dovolj za spodobno preživetje, država tega ne sprejema. Predsednik ZSSS je vlado tudi pozval, naj ustvarja možnosti za vlaganje kapitala. Če nemška vlada, kjer so plače trikrat višje kot v Sloveniji, lahko doseže, da se veliko kapitala vloga doma, bi tudi naša vlada lahko uredila boljše možnosti za naložbe. Vlado je še pozval, naj pri prodaji lastniških deležev in podjetij tujcem zahteva zagotovila, da ne bodo odpuščali zaposlenih in ne zapirali razvojnih oddelkov.

Brane Mišič je dodal, da je nov plačni model, zapisan je tudi v proračunskem memorandumu, mogoče uvesti šele leta 2004. Pred njegovo uvedbo pa mora ekonomsko-socialni svet oceniti posledice te spremembe, saj bo med drugim vplivala tudi na dohodnino.

Helena Kamnar, državna sekretarka na finančnem ministrstvu, je povedala, da posledic vključitve Slovenije v Evropsko unijo v proračunskem memorandumu niso upoštevali. Pogajanja namreč še niso zaključena in o marsičem se bo treba še dogovoriti.

Proračunski memorandum daje vladi manevrski prostor tudi za vodenje plačne politike v javnem sektorju, čeprav nova ureditev še ni povsem dogovorjena. Končni rezultat sprememb v javnem sektorju naj bi bila preazporreditev masne denarja med posamezne poklicne skupine, ne pa povečanje masne. Prav zaradi tega vlada ne more sprejeti plačevanja prispevkov za dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje. To zavarovanje je mogoče uvesti le tako, da se zaposleni odrečejo kakšni od svojih pravic (stimulacij, eskalaciji).

Davka na plačilno listo pa ni mogoče odpraviti ali zmanjšati, saj bi sicer morali najti druge vire, npr. obdavčitev kapitala. Ta davek pa je bil uveden kot nadomestilo za zmanjšanje prispevkov za pokojninsko zavarovanje, zaradi česar sedaj državni proračun prispeva v pokojninsko blagajno štiri odstotke bruto domačega proizvoda.

4. kongres
Zveze svobodnih sindikatov
Slovenije
2002

ČAS je **ZA** vizijo odločnosti, enotnosti, trdnosti, solidarnosti... za čas, ki prihaja.

3. kongres Sindikata kemične, nekovinske in gumarske industrije Slovenije

Bolj odločno v boj za višje plače

Strani 4, 5, 6, 7

4. kongres Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije

Alternative sindikalnemu boju ni

Strani 10, 11, 12

Skupščina Sindikata državnih in družbenih organov Slovenije

Po novem Sindikat javnih uslužbencev

Sindikat državnih in družbenih organov Slovenije (SDDO) bo ta petek imel 4. skupščino. Delegati bodo pregledali štiriletno delo svoje sindikalne organizacije, določili smernice delovanja za prihodnje obdobje in odločali o sprejetju novega statuta. Po njem naj bi SDDO nasledil Sindikat javnih uslužbencev (SJU). Formalno naj bi bila organiziranost usklajena z novim statutom najkasneje v letu dni.

V poročilu SDDO ugotavlja, da je prišlo v zadnjem mandatnem obdobju do številnih sprememb, reorganizacije državne uprave ter do sprejemanja sistemskih zakonodaj. Številne reforme pa še pričakujejo. Ker delodajalec – vlada, minister ali njegov pooblaščen predstojnik – še vedno krši načela socialne države, ima sindikat še veliko dela. Republiški odbor SDDO je v tem obdobju oblikoval številne predloge in stališča do zakonov, uredb in pravilnikov. Vlado je opozoril na nesprejemljivost sprejemanja zakonov o javnih uslužbencih po hitrem postopku, saj je bilo zanj potrebnih več usklajevanj, analiz in primerjav. Nastal je tudi poseben zakon o sistemu

plač v javnem sektorju. Z njim si bo SDDO prizadeval poenotiti sistem plač v javnem sektorju in odpraviti nesorazmerja med plačami. Ta so odločno prevelika, sistem je nestimulativen in nepregleden. Republiški odbor je ugotovil, da se je vlada z zakonom o javni upravi lotila reorganizacije državnih organov precej kaotično in s tem med zaposlene vnašala konflikte in nemir. Zakon o državni upravi je bil na pobudo sindikata umaknjen iz hitrega v redni postopek. Vanj je bila vgrajena delovnopravna varovalka o prevzemanju delavcev organov in organizacij v sestavi. Pri spremembah in dopolnitvah proračuna za prihodnji dve leti pa možnosti za sodelo-

vanje niso imeli, čeprav so vlado in pristojno ministrstvo opozorili na določena vprašanja. Ugotavljajo, da se načini in pravila socialnega partnerstva postopoma vedno bolj uveljavljajo in zato bodo pri republiškem odboru organizirali stalno strokovno delo.

Finančno je SDDO v preteklem obdobju dobro gospodaril, presežke je vezal kot depozit, ki omogoča finančno stabilnost, razširjanje aktivnosti ter kreditiranje članov in organizacij. Število članov želijo povečati, saj jim to zagotavlja večjo uspešnost in učinkovitost.

Na skupščini bodo izvolili novo vodstvo. Za predsednika sta predlagana dosedanja predsednik **Lazo Rađenović** in **Edi Vivoda** iz Kopra. Za sekretarja kandidira le dosedanja sekretar **Drago Ščernjavič**, kandidatov za tričlanski nadzorni odbor pa je sedem: **Samo Nečimer**, **Marjetka Dlesk**, **Majda Udovič**, **Tatjana Pintarič**, **Vesna Bobanec**, **Polona Dimc** in **Jože Lovrenjak**.

M. M.

Upokojenci složnejši v boj za socialne pravice

Republiški odbor Sindikata upokojencev Slovenije (SUS) se je ta teden sestal na zadnji letošnji redni seji. Predsednik **Konrad Breznik** je prisotne seznanil s pripravami na 4. kongres ZSSS. **Edvard Kupčič** je pripomnil, da je v besedilu zdravstvo dobro opredeljeno, manjka le opredelitev pokojnin s socialnega stališča in ne le kot plačila za minulo delo. Opozoril je na prehitro padanje pokojnin, ki se lahko po njegovih črnogledih napovedih znižajo pod raven, določeno s socialnim sporazumom. Navzoči so se strinjali, da je zdravstvo in pokojninsko in invalidsko problematiko potrebno bolj poudariti, se povezati s strankami in vstopiti v ekonomsko-socialni svet. O teh dveh temah sta prispevke pripravila **Francka Četković** in **Edvard Kupčič** in ju bodo predstavili na kongresu ZSSS.

Lojzeta Mežnarica moti sprememba statuta ZSSS, po kateri je iz 18. člena, ki govori o organizi-

ranosti območnih organizacij ZSSS, črtano nudenje materialne pomoči članom sindikatov in sindikatom v družbah. Če dajanje pomoči ni mogoče organizirati na območni ravni, jo treba to naloga opravljati kje drugje, drugače bo izginil še en argument za pridobivanje članstva. **Breznik** je dejal, da imajo panožni sindikati pomoč različno organizirano in opozoril, da je za spremembo statuta zdaj že prepozno.

Kupčič je začel tudi razpravo o prečlanjevanju in predlagal, naj bi upokojeni člani brez pristopnih in izstopnih izjav iz panožnega sindikata avtomatsko prešli v sindikat upokojencev. Njegov alternativni predlog, da bi sindikati dejavnosti ustanovili pododbore za upokojence, je zavrnil **Jernej Jeršan**, sekretar SUS, z utemeljitvijo, da bi to pomenilo dodatno drobljenje in slabitev sindikalnega boja. Menil je, da bi se SUS moral povezovati s sorodnimi organizacijami in postati gonilna sila v boju za pravi-

ce upokojencev. Člani republiškega odbora se bodo zaradi tega takoj po novem letu sestali s predstavniki Zveze društev upokojencev

Slovenije in z Demokratično stranko upokojencev in se dogovorili za tesnejše sodelovanje.

M. M.

Sindikat delavcev prometa in zvez Slovenije posveča posebno pozornost izobraževanju sindikalnih zaupnikov in vsako leto dvakrat organizira dvodnevni posvet. Prejšnji teden smo se zbrali v Kobaridu pod mogočnim Krmom. Za dobro počutje je poskrbela Klementa Luketa, posvet pa sta vodila **Cvetka Gliha** in **Branko Mišič**.

Posvet smo namenili zlasti določbam zakona o delovnih razmerjih o plačah, dodatkih, nadomestilih in materialnih pravicah delavcev. Vse to bo sindikat skušal na novo urediti v petih kolektivnih pogodbah dejavnosti.

Hkrati si bo SDPZ prizadeval uveljaviti lani sprejeti model nove plačne politike. Kolektivna pogodba za dejavnost poštinih in kurirskih storitev bo že vsebovala novosti iz nove zakonodaje.

Cvetka Gliha, sekretarka SDPZ

Piše: Gregor Miklič,
izvršni sekretar ZSSS

Novi zakon o delovnih razmerjih in kolektivne pogodbe

Novi zakon o delovnih razmerjih v temeljih spreminja sedanji sistem določanja vsebine kolektivnih pogodb. (Zvezni) zakon o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja in (republiški) zakon o delovnih razmerjih sta več kot šestdesetkrat določila, katere pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev in delodajalcev je treba urediti ali podrobneje urediti v splošnih aktih oziroma v kolektivnih pogodbah. Oba zakona sta bila sprejeta še v času samoupravljanja in družbene lastnine, ko je v vsaki organizaciji delavski svet sprejemal (samoupravne) splošne akte, s katerimi so bila v skladu z zakonom urejena delovna razmerja.

Zvezni zakon je enotno določil temeljne pravice iz delovnega razmerja, okvirno določil vsebino delovnopравnih institutov ter postopek uveljavljanja pravic in obveznosti iz delovnega razmerja. Republiški zakon pa je v mejah ustavnih možnosti uredil vse tiste posebnosti, za katere je bilo na podlagi specifičnosti dela, poslovanja in življenja v Sloveniji ocenjeno, da jih je treba enotno zakonsko urediti. Republiški zakon je uvedel tudi nekatere »asimetrične« rešitve in ni v celoti sledil določbam zveznega zakona. Republiški zakon je bil v določenem smislu reformni zakon, ki je že uvajal prvine podjetništva na eni strani, na drugi strani pa je varoval delavca pred delodajalcem. Najpomembnejše take rešitve so bile kolektivne pogodbe in pogodbe o zaposlitvi. Zvezni zakon je šele z novelo v letu 1990 uveljavil kolektivne pogodbe kot način urejanja delovnih razmerij, medtem ko so se pogodbe o zaposlitvi sklepale le v Sloveniji.

Kolektivne pogodbe, sklenjene skladno z obema zakonoma o delovnih razmerjih, veljajo tudi po uveljavitvi novega zakona o delovnih razmerjih in do roka, za katerega so bile sklenjene. Novi zakon ne zahteva usklajevanja veljavnih kolektivnih pogodb z zakonom. O morebitni spremembi ali dopolnitvi veljavne kolektivne pogodbe se morata dogovoriti obe pogodbeni stranki (podpisnika). To velja tako za splošne kot za kolektivne pogodbe dejavnosti in podjetij.

Novi zakon o delovnih razmerjih, ki začne veljati 1. januarja leta 2003, je v osnovi popoln zakon, ki ureja vse pravice in obveznosti delodajalcev in delavcev na področju delovnih razmerij, za katere je zakonodajalec (državni zbor) na predlog vlade in socialnih partnerjev sklenil, da jih je treba urediti z zakonom.

Delovno razmerje je dvostransko razmerje, zato so akti, s katerimi se urejajo pravice in obveznosti delodajalcev in de-

lavcev praviloma dvostranski – to so pogodbe o zaposlitvi in kolektivne pogodbe. Zakon je podrobneje uredil pogodbo o zaposlitvi, od postopka njene sklenitve preko določitve njene vsebine do njenega prenehanja (odpovedi). Poseben zakon, o katerem tečejo pogajanja med socialnimi partnerji in za katera je težko oceniti, kdaj bodo končana, pa bo uredil kolektivne pogodbe. Pri tem je treba opozoriti, da je po mednarodnih pogodbah, ki jih je sklenila in ratificirala Slovenija (oziroma prevzela kot svojo obveznost od Jugoslavije), sklepanje kolektivnih pogodb svobodno. Po konvenciji Mednarodne organizacije dela št. 98 o uporabi načel o pravicah organiziranja in kolektivnega dogovarjanja je sklepanje kolektivnih pogodb svobodno. Predpisovati ni mogoče niti vsebine niti ravni kolektivnih pogodb. Država ima le možnost, da z določenimi ukrepi poseže na področje urejanja pravic in obveznosti delodajalcev in delavcev na področju delovnih razmerij, ko oziroma če oceni, da je taka intervencija potrebna in dopustna.

Zakon o delovnih razmerjih kot eno temeljnih načel urejanja delovnih razmerij določa, da se pri delodajalcu, pri katerem so delavci sindikalno organizirani, lahko pravice in obveznosti delodajalca in delavcev uredijo le s kolektivno pogodbo. S splošnimi akti lahko urejajo področje delovnih razmerij le delodajalci, pri katerih delavci niso sindikalno organizirani. To seveda ne pomeni, da je treba pri vsakem delodajalcu skleniti kolektivno pogodbo ali pa sprejeti splošne akte. Za delodajalce, ki zaposlujejo majhno število delavcev, se lahko pravice in obveznosti iz delovnega razmerja v celoti uredijo s pogodbami o zaposlitvi. Posebej je treba opozoriti na določbo 232. člena zakona, da bodo s 30. septembrom 2003 prenehali veljati vsi splošni akti, ki urejajo vprašanja, ki se morajo po novem zakonu urejati s kolektivnimi pogodbami. To pa je celotno področje delovnih razmerij – sklepanje pogodb o zaposlitvi, pravice in obveznosti iz delovnega razmerja – delovni čas, odmori, počitki in letni dopust, plače in drugi prejemki delavcev, izobraževanje, disciplinska in odškodninska odgovornost in druge zadeve. Novi zakon pri delodajalcih dopušča le en sam splošni akt, in sicer splošni akt o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest, ki pa za delodajalce, ki imajo deset ali manj zaposlenih delavcev, ni obvezen. V postopku sprejemanja ali spreminjanja in dopolnjevanja tega akta sodelujejo reprezentativni sindikat oziroma reprezentativni sindikati pri delodajalcu. Če reprezentativni sindikati pri sprejemanju tega akta ne sodelujejo, je sprejet nezakonito.

Novi zakon tudi ne dopušča več, da bi delodajalec enostransko odločal o pravicah delavcev. Delavec in delodajalec se lahko o spremembi večine pravic in obveznosti delavcev dogovorita le s spremembami ali dopolnitvami pogodbe o zaposlitvi (dodatkom k pogodbi o zaposlitvi), to so zlasti vse tiste pravice in obveznosti delavca, ki so urejene s pogodbo o zaposlitvi.

Za nove kolektivne pogodbe velja eno temeljnih zakonskih načel, da se lahko pravice delavcev v njih uredijo le ugodneje, kot jih določa zakon. Vse pravice delavcev, ki jih zakon določa, so določene na najnižji ravni, niti kolektivna pogodba in tudi pogodba o zaposlitvi pravic delavcev ne more določiti na nižji ravni. Zakon sicer tako možnost dopušča v sedmih primerih, vendar v teh primerih ne gre za možnost, da se pravice delavcev s kolektivno pogodbo določijo na nižji ravni, kot to določa zakon, ampak drugače, v nekem smislu pa lahko pomenijo manjšo pravno varnost delavcev.

Novi zakon o delovnih razmerjih v vrsti členov omenja kolektivne pogodbe kot akt, v skladu s katerim se urejajo pravice in obveznosti delodajalcev in delavcev. Vendar teh določb ne smemo razumeti, kot da so to zakonske določbe, ki določajo, da je nekatera vprašanja treba obvezno urediti s kolektivnimi pogodbami. Take določbe v sedanji zakonodaji poznamo kot določbe, ki odkazujejo obveznost ureditve s splošnimi akti oziroma kolektivnimi pogodbami. Takj določbi sta v novem zakonu samo dve. Člen 128. določa pravico delavcev do dodatkov za nočno delo, za delo preko polnega delovnega časa, za delo ob nedeljah in za delo na dan praznika. Zakon ni določil višine dodatkov, ampak to prepustil kolektivnim pogodbam na ravni dejavnosti. Druga taka je določba 129. člena, ki določa pravico delavcev do dodatka za delovno dobo, katerega višino pa se določi s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti. Vendar teh dveh določb ni mogoče razumeti, kot da je te dodatke potrebno obvezno urediti v kolektivnih pogodbah dejavnosti. Ta dva člena delavcem dajeta pravico do teh dodatkov, ker pa ne določita njihove višine, jih delavci ne morejo dobiti, če njihova višina ni določena s kolektivnimi pogodbami na ravni dejavnosti. Posebej je treba opozoriti, da morajo dodatke za te pogoje dela določiti kolektivne pogodbe dejavnosti, ne katere koli kolektivne pogodbe, npr. podjetniška ali splošna za gospodarske dejavnosti ali za negospodarstvo.

3. kongres Sindikata kemične, nekovinske in gumarske industrije Slovenije

Bolj odločno v boj za višje plače

V hotelu Larix v Kranjski Gori je bil konec minulega tedna 3. kongres Sindikata kemične, nekovinske in gumarske industrije Slovenije (Sindikata KNG). Med številni gosti so bili predsednik in sekretar ZSSS **Dušan Semolič** in **Milan Utroša**, izvršni sekretar ZSSS **Gregor Miklič**, predstavniki sindikatov dejavnosti **Anton Rozman**, **Branka Novak**, **Alojz Terbut**, **Miloš Mikolič**, **Sandi Bartol**, **Karmen Leban** in **Jože Kopinja**, sekretarji območnih odborov KNG, predstavnik združenja pri Gospodarski zbornici Slovenije **Martin Debelak**, nekdanji sekretar Sindikata KNG **Franjo Krsnik**. Iz tujine pa so se kongresa udeležili: **James Catterson** iz Mednarodne federacije sindikatov kemične, energetske, rudarske in splošne industrije ICEM, **Zsuzsanna Kadar** iz Evropske federacije delavcev v rudarski, kemični in energetski industriji EMCEF, **Sofija Majić** iz Hrvaške, **Julian Konecki**, **Michal Scheuer** in **Boleslav Potyrala** iz Poljske, **Juraj Blahak** in **Erik Macak** iz Slovaške, **Zoran Mironovski** in **Vangelica Taneva** iz Makedonije in **Tamas Szkely** in **Sozsef Solti** iz Madžarske.

Pred začetkom kongresa so člani kulturno-umetniškega društva Sava iz Kranja predstavili slovenske narodne pesmi in ples, nato pa so si delegati in gosti ogledali zanimiv promocijski film o Sindikatu KNG in njegovi dejavnosti. Iz njega so med drugim izvedeli, da je vanj vključenih 70 odstotkov delavcev v dejavnostih. Po filmu sta dramska igralca prebrala tekst o globalizaciji in njenih posledicah ter pasteh.

Pozdrav in priznanje v imenu 20 milijonov delavcev

James Catterson je delegate pozdravil v imenu 20 milijonov delavcev, vključenih v

to mednarodno sindikalno federacijo. Po njegovih besedah je podobno kot med slovenskimi delavci tudi v ICEM ena od osrednjih tem globalizacija. Mednarodna federacija ICEM, ustanovljena leta 1995, je odgovor sindikatov na globalizacijo. Industrijski delavci so že od konca 19. stoletja, ko so se začeli sindikalno organizirati, čutili potrebo po mednarodnem sodelovanju, ki prihaja do polnega izraza v ICEM-u. Catterson se je sindikatu KNG zahvalil, da je gostil svetovno konferenco ICEM o materialih na Bledu, na kateri se je zbralo več kot 100 udeležencev iz vsega sveta. To pa ni bila prva mednarodna konferenca ICEM v Sloveniji, saj je sindi-

kat KNG že prej organiziral konferenco sorodnih sindikatov iz držav na območju nekdanje Jugoslavije, s čimer je prispeval k miru na Balkanu.

Catterson je ocenil, da je sodelovanje med EMCEF in ICEM čedalje boljše, saj sta na čelu obeh organizacij prava sindikalista. Poleg tega pa obe organizaciji po različnih poteh težita k istemu cilju – EMCEF se zavzema za socialno Evropo, ICEM pa globalizaciji dodaja socialne elemente. Ko je govoril o razmerah v državah v tranziciji, je Catterson dejal, da delavci marsikje še mislijo, da k dvigu standarda prispeva že sama zamenjava sistema in uvedba kapitalizma. Dejansko pa

Med številnimi gosti sta bila tudi **Dušan Semolič** in **Milan Utroša**.

Kongresa se je udeležilo 99 delegatov

ljudje v kapitalizmu od države do države (od Vietnama in Tajske do Nemčije in Norveške) živijo zelo različno. Višjega življenjskega standarda delavcem v najbolj razvitih državah niso prinesli na krožniku, temveč je plod dela in stoletnega sindikalnega boja za delavske pravice.

Catterson je člane sindikata KNG pozval, naj se čim bolje organizirajo in združijo, saj bodo tako močnejši na pogajanjih o ceni dela in pogojih dela v panogi.

Tesne vezi med delavci iz vse Evrope

Zsuzsanna Kadar je požela buren aplavz, ker je delegate in goste nagovorila v slovenščini. Po njenih besedah EMCEF združuje tri milijone zaposlenih iz vse Evrope. Do leta 1990 je ta evropska federacija združevala samo sindikate iz držav Evropske unije, zdaj pa povezuje delavce iz vse Evrope. EMCEF sindikatom pomaga pri vključevanju v evropske integracije. Kadarjeva je opozorila tudi na pomen regionalnega sodelovanja sindikatov, saj

specifičnih problemov v posameznih regijah ne morejo reševati iz Bruslja. Za plodno sodelovanje se je zahvalila tudi sindikatu KNG in njegovemu vodstvu.

Regionalni koordinater in predstavnik sindikata kemične industrije iz Slovaške **Juraj Blahak** je opozoril, da je prišlo v Evropi v zadnjem desetletju do velikih sprememb, ves ta čas pa so se sindikati borili, da bi ljudje živeli lepše in boljše. Pri tem pa so sindikati kemične, nekovinske in gumarske industrije iz različnih držav sodelovali med seboj, ker se zavedajo, da so skupaj močnejši.

Kongres so pozdravili še **Sofija Majić** iz Hrvaške, **Zoran Mironovski** iz Makedonije, **Tamas Szkely** iz Madžarske in **Julian Konecki** iz Poljske.

Dušan Semolič se je članom in vodstvu Sindikata KNG zahvalil za prispevek k uspešnemu delu celotne ZSSS in poudaril, da so sindikati v okviru ZSSS veliko ciljev dosegli s skupnimi močmi.

»V ZSSS se zavedamo, da je življenje delavk in delavcev dandanes težko in trdo,« je dejal Semolič. »Še težje pa bi bilo, če ne bi bilo Sindikata KNG in Svobodnih sindikatov,

ki se zavzemajo za njihov boljši ekonomski položaj. Sindikate čaka, da bi se v tretjem ti-sočletju zares uveljavilo socialno tržno gospodarstvo, še trdo delo. Tržno gospodarstvo že imamo, naša naloga pa je, da poskrbimo, da bo tudi socialno!«

Semolič je govoril tudi o globalizaciji in njenih posledicah. Poudaril je, da se za to besedico radi skrivajo nesposobni menedžerji. Podjetja pri nas ne propadajo zaradi globalizacije, temveč zaradi slabih poslovnih odločitev in nesposobnih menedžerjev. V tistih podjetjih, ki jih vodijo sposobni menedžerji – in v Sloveniji takšnih ni malo – pa gre delavcem dobro. Konkurenčnosti po Semoličevih besedah ni mogoče graditi na nizkih plačah in kratenju delavskih pravic, temveč na socialnem partnerstvu. »Ko se socialni partnerji dogovorijo o ceni dela, v državi ne sme biti sile, ki bi blokirala izvajanje dogovora,« je poudaril Semolič. »Razvito socialno partnerstvo je predpogoj za hitrejši gospodarski razvoj.«

Semolič je na tuje lastnike naslovil apel, naj ob skrbi za dobiček ne pozabijo na pravice delavcev, na ohranjanje starih in odpiranje novih delovnih mest ter na razvoj. Naša podjetja ne smejo ostati brez razvojnih oddelkov oziroma brez pameti.

Semolič je delegatom zaželel, da bi se na kongresu dobro dogovorili o delu v prihodnje, po njem pa dogovore in naloge uspešno uresničili – sami in v sodelovanju z ZSSS.

V imenu Združenja za kemijo in gumarstvo in Združenja za nekovine pri Gospodarski zbornici Slovenije je udeležence pozdravil

Janez Justin, dosedanji in novi predsednik Sindikata KNG

Martin Debelak. Po njegovih besedah za industrijo ne prihajajo lahki časi, zato je dobro sodelovanje med socialnimi partnerji še toliko bolj pomembno.

Vstop v Evropsko unijo ne bo imel samo pozitivnih posledic

Po odmoru so delegati najprej sprejeli poslovnik, s katerim so se odločili, da razprav na kongresu ne bodo omejevali.

Poročilo o delu sindikata KNG med obema kongresoma je predstavil predsednik **Janez Justin**. »Čas tranzicije je za nami, pred nami pa so novi izzivi,« je dejal. »Slovenija je ena izmed najbolj uspešnih kandidat za vstop v Evropsko unijo. To je velik izziv za sindikate, zaradi vse večje globalizacije bodo nastajali tudi veliki problemi in nanje se je potrebno pripraviti. Kot močan sindikat moramo zagotoviti, da bodo problemi za naše člane čim manj boleči.«

Po Justinovih besedah se v sindikatu KNG zavedajo, da v določenih panogah, zlasti v predelovalni industriji, nekatera podjetja ne morejo preživeti brez tujega kapitala. »Vendar pa se moramo boriti, da bo k nam prihajal kapital, ki bo ohranjal delovna mesta in po možnosti poskrbel za odpiranje novih.« Po Justinovih besedah dela za določen čas že 13 odstotkov vseh delavcev v Sloveniji, kar je najvišji odstotek med tranzicijskimi državami. »Mislim, da v kemiji in nekovinah nismo nobena izjema. Čas je, da se zamislimo nad podatkom o zaposlenih za določen čas. Gre za zaposlene, ki so v podrejenem položaju, ne glede na zakonsko izenačenost pravic z zaposlenimi za nedoločen čas. Mnogo delavcev, ki so zaposleni za določen čas, v bojazni, kaj bo z njimi jutri, ne upa izraziti svojih stališč, čeprav jih delodajalci izkoriščajo,« je dejal Justin.

James Catterson (ICEM)

Zsuzsanna Kadar (EMCEF)

Delovno predsedstvo kongresa KNG

Nadaljevanje na naslednji strani

Marjan Barl,
dosedanji in novi
sekretar
Sindikata KNG

**Podpredsednika
KNG Matej
Kaiser (levo) in
Brane Bambič**

Sodelovanje v razpravah o delovnopravnih zakonodaji

Sindikat KNG si je prizadeval, da bi bilo čim več delavskih pravic vgrajenih v novi zakon o delovnih razmerjih, v novi zakon o varnosti in zdravju pri delu, v zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ... »Sindikati smo že veliko postorili, da nam nova zakonodaja ne bi na veliko zmanjševala pravic, kakor so želeli in zahtevali delodajalci. Toda pred nami so še izzivi in nanje se moramo pripraviti. Skupaj z drugimi sindikati moramo od države zahtevati, naj ratificira mednarodne sporazume, ki bodo zaščitili delavce in olajšali delo sindikatom.« V zvezi s tem je Justin posebej omenil konvencijo št. 154. o kolektivnem pogajanju in konvencijo 171. o nočnem delu.

»Sindikat KNG je vložil ogromno truda v pogajanja za kolektivni pogodbi dejavnosti, izkupiček pa je manjši. Naša delojemalska stran se je vedno zavzemala, da bi odnosi z delodajalci na vseh ravneh temeljili na dobrem medsebojnem sodelovanju in spoštovanju, v razpravah pa naj bi prevladovali argumenti. Žal pa smo velikokrat naleteli na gluha ušesa, saj je bila želja po prevladi s strani delodajalcev prevelika in so bili argumenti potisnjeni na stranski tir.« Po Justinovih besedah se je pokazalo, da je največja ovira v pogajanjih Gospodarska zbornica Slovenije, ki ima še danes centralistično upravljanje. »Slovenija je edina država od kandidatov za vstop v Evropsko unijo, v kateri je gospodarska zbornica, ki ima obvezno članstvo predpisano z zakonom, partner v kolektivnih pogajanjih.«

Justin je opozoril tudi na rezultate na področju izobraževanja in usposabljanja sindikalnih zaupnikov, na področju sodelovanja s tujimi in domačimi sindikati, na področju obveščanja članstva in še na nekaterih področjih.

»V prihodnost moramo stopiti složno, da bomo močnejši. Naša moč je tudi v tem, da pokažemo na napake, pri tem pa ponudimo tudi rešitve – samo tak sistem dela nas bo okrepil,« je sklenil Justin.

Poročilo nadzornega odbora, pripravil ga je predsednik Janez Artač, so delegati prejeli v pisni obliki. V njem piše, da je finančno-materialno poslovanje potekalo v skladu z veljavnimi pravilniki in zakoni in da je KNG posloval pozitivno.

Janez Artač

Andrej Mavri

Predsednik verifikacijske komisije **Janez Artač** je zbrane seznanil, da je na kongresu 99 ali 95,19 odstotka vseh delegatov.

Na področju kolektivnih pogodb ni bilo premikov

V razpravi se je prvi oglašil **Andrej Mavri** iz TIM-a Laško. Dejal je, da je za člane najbolj pomembno, da jim sindikat s pogajanjem zagotovi višje plače in da jim nudi pravno pomoč. Pri zagotavljanju pravne pomoči, ki jo je v zadnjih letih koristilo okoli 10 odstotkov članov, je bil sindikat KNG po Mavrijevih besedah uspešen, na področju kolektivnih pogodb pa v štirih letih ni naredil nič. Mavri je menil, da je vodstvo sindikata sicer vložilo veliko naporov, znanja in potrpljenja v pogajanja, vendar rezultatov ni. »Člani pa sindikat in nas ocenjujejo po svojih plačah, ne po logotipih in referatih,« je dejal Mavri. »Razmere v panogi so čedalje težje. Pred dvema letoma bi lahko na pogajanjih dosegli več, kot bomo sedaj. Ko je socialni dialog odpovedal, bi moral naš sindikat uporabiti druga sredstva. Če se delodajalci nočejo pogajati na kulturnen način, mora sindikat poseči po bolj radikalnih oblikah sindikalnega boja.« Mavri je izrazil prepričanje, da bi morali takoj po kongresu začeti zbirati podpise za pripravo opozorilne stavke. Zaradi tega je predlagal zamenjavo vodstva KNG. Če bo sindikat KNG več dosegel na področju plač, bo postal bolj zanimiv tudi za nove in mlade člane, ki zdaj ne vedo, zakaj bi se mu pridružili.

Mavrijev predlog je podprl **Aleš Stevanovič** iz celjske Cinkarne, ki ga je zanimalo, kdo nadzira sredstva v stavkovnem skladu. Menil je, da vseh sredstev ni varno imeti v Delavski hranilnici, temveč bi jih bilo nujno razpršiti.

Zakaj je sodelovanje industrijskih sindikatov ostalo na papirju?

Miran Špegelj iz celjske Cinkarne je bil kritičen do sodelovanja med industrijskimi sindikati, ki so o sodelovanju – tudi na konferenci v Celju – veliko govorili, bolj malo pa so za sodelovanje storili. »Pri povezovanju industrijskih sindikatov je bilo veliko pompa za prazen nič,« je dejal. Kritičen je bil do vodstva Sindikata KNG, češ da je takšen razplet dogodkov samo opazovalo.

Mišo Princ iz celjske Cinkarne je bil kritičen do dela strokovnih služb tako na območju kot na republiški ravni, **Rudi Petelinek** iz istega podjetja pa je bil kritičen do organov sindikata, ki ne uresničujejo lastnih sklepov in ne prisluhnejo pobudam iz baze.

Marin Žagar iz celjske Cinkarne je kritično ocenil mednarodno sodelovanje sindikata KNG. Menil je, da je še vse preveč protokolarno in ne daje pravih rezultatov.

Andrej Tovornik iz Cinkarne Celje je ocenil, da se je izobraževanje in usposabljanje sindikalnih zaupnikov popravilo, kritičen pa je bil do tega, da nekaterih sindikalnih zaupnikov niso usposobili za opravljanje najbolj odgovornih mest v sindikatu.

Tomo Zdovec iz Cinkarne je govoril o komuniciranju znotraj Sindikata KNG. Dejal je, da nekateri povzemajo žargon delodajalcev in da so že začeli razmišljati kot delodajalci. Zavzel se je za jasne in nedvoumne informacije, ki morajo seči do slehernega delavca.

Milica Dabanovič, sekretarka območnega odbora KNG v Celju, pa se je zavzela za to, da bi takoj podpisali tarifni del kolektivne pogodbe.

Delodajalska stran nedopustno zavlačuje pogajanja

Na kritične pripombe je odgovoril **Janez Justin**. Tudi sam je podprl Mavrijev predlog, da mora sindikat KNG radikalizirati oblike sindikalnega boja. »Če delodajalci ne bodo takoj pripravljeni podpisati tarifnega dela kolektivne pogodbe, je treba začeti zbirati podpise za opozorilno stavko, hkrati pa je treba problem internacionalizirati,« je dejal. Opozoril je na zavlačevanje gospodarske zbornice, na kar Sindikat KNG ne bo več pristajal. Predlagal je tudi sprejem resolucije o tem, da gospodarska zbornica ne bi bila več partner

v pogajanjih o kolektivnih pogodbah. Justin se je strinjal tudi s kritikami na račun strokovnih služb, medtem ko je kritike na račun sistema izobraževanja in usposabljanja zavrnil, češ da je bilo na tem področju glede na razpoložljiva sredstva narejenega ogromno.

O gospodarjenju s sredstvi stavkovnega sklada je govoril predsednik nadzornega odbora **Alojz Artač**. Dejal je, da sredstva plemeniti Delavska hranilnica, za bolj tvegane naložbe pa časi niso primerni. Opozoril je, da je višina stavkovnega sklada povsod po svetu najbolj varovana sindikalna tajnost, saj govori o moči sindikata. Zato o številkah na kongresu, na katerem so bili tudi novinarji in predstavniki delodajalcev, ni bil pripravljen govoriti.

Miran Špegelj

Marin Žagar

Albin Šrimf in **Steklarne Rogaška** je ocenil, da delodajalci pri pogajanjih o kolektivni pogodbi za nekovine niso bili korektni. Po njegovem mnenju so bila pogajanja vodena napačno, ali pa so bili pogajalci, med katerimi je bil tudi sam, premalo sposobni. Zavzel se je za izpopolnitev pogajalske skupine. Justin pa je ob tem opozoril, da bosta v skladu z določili novega statuta v bodoče pogajanja vodila podpredsednika.

Po razpravi so delegati z večino glasov sprejeli poročilo o delu s pripombami, še posebej pa so podprli Mavrijev predlog.

Janez Justin je kongresu predlagal tudi sprejem novega statuta, ki so ga po razpravi delegati soglasno sprejeli.

Dosedanje vodstvo je dobilo še en mandat

Kongres je nato potrdil sestav republiškega odbora Sindikata KNG in na tajnih volitvah izvolil novo vodstvo. Volilna komisija na čelu z **Vinkom Permanškom** je ugotovila, da jih je od 99 delegatov, 51 za predsednika tudi v novem mandatu dalo glas za **Janeza Justina** iz Save Goodyear iz Kranja. **Marin Žagar** iz Cinkarne Celje je dobil 33 glasov, **Jože Kačič** iz TKI Hrastnik pa 15. Za člane nadzornega odbora so bili izvoljeni **Eva Kogelnik**, **Janja Drnovšek**, **Janez Artač**, **Bojan Kramar** in **Vojko Korosec**, za nadomestne člane nadzornega odbora pa **Jožef Brulc**, **Blanka Košir** in **Aleš Stevanovič**.

Po volitvah se je sestel novi republiški odbor in najprej izvolil dva podpredsednika: za kemijo, gumarstvo in farmacijo **Braneta Bambiča**, za področje nekovin pa **Mateja Kaiserja**. Nato so člani republiškega odbora na tajnih volitvah za sekretarja s 14 glasovi iz-

Albin Šrimf

Vinko Permanšek

volili **Marjana Barla** (**Soniboj Knežak** je dobil 10 glasov, **Romana Oman** pa 2).

Poglobljena razprava o programskih smernicah

Drugi dan kongresa so delegati posvetili razpravi o programskih smernicah za obdobje do leta 2006. Predlog sta predstavila **Janez Justin** in **Dora Rovere**, ki je vodila skupino za njihovo pripravo. V smernicah med drugim piše, da mora biti delo v globalnem gospodarstvu na prvem mestu. Smernice govorijo o vlogi in pomenu sindikata, o novih prijemih za pridobivanje članstva, o boju za boljši ekonomsko-socialni položaj delavcev, o kolektivnih pogajanjih, o izobraževanju in kadrovanju, o informiranju in marketingu, o priza-

Dora Rovere

devanjih za varnost in zdravje pri delu ter o mednarodnih povezavah in druženju članstva.

Ivana Komic iz podjetja Color Medvode je predlagala, da bi v smernice vključili tudi inovativno dejavnost, ki je v skupnem interesu delavcev in delodajalcev. Po njenem mnenju bi moral sindikat sodelovati pri izdelavi meril za nagrajevanje inovacij. Na področju izobraževanja pa bi veljalo dodati nove programe, ki bi krepili samozavest zaposlenih, kar je predpogoj za njihovo polno ustvarjalnost. Zavzela se je tudi za sodelovanje med sveti delavcev in sindikati ter za partnersko povezovanje naših podjetij s tujimi.

Ljubo Sanabor iz Mitola v Seženi je predlagal nekatere novosti pri vključevanju novih članov. Po njegovih besedah bi morali izkoristiti določila novega zakona o delovnih razmerjih, ki daje sindikatu nove naloge in odgovornosti pri varovanju pravic svojih članov.

Priprave na opozorilno stavko

Andrej Mavri je najprej zaželel vodstvu uspešno delo in nadaljeval: »Upam, da bo delo v tem mandatu bolj uspešno kot v prejšnjem, drugače morda ne bo moglo končati svojega mandata, saj je nezadovoljstvo med delavci

in članstvom veliko.« Predlagal je, naj se sindikat takoj loti priprave za izvedbo opozorilne stavke, priprave pa naj tečejo, dokler kolektivna pogodba ne bo objavljena v Uradnem listu. To bo tudi test za nas sindikaliste, ali smo opozorilno stavko sposobni organizirati. Mavri je še predlagal zaostritev vprašanja strokovne službe.

Janez Justin je podprl Mavrijev predlog in predlagal kongresu, naj republiški odbor sindikata razglasi za stavkovni odbor.

Marjan Barl je dal več predlogov za izboljšanje sistema izobraževanja, zavzel pa se je tudi za obsodbo gospodarske zbornice, ki si v pogajanjih jemlje pravice, ki ji ne gredo. Naš sogovornik mora biti združenje delodajalcev, je dejal Barl in predlagal, da bi na ta problem

Ivana Komic

Ljubo Sanabor

opozorili s posebno resolucijo, ki bi jo na kongresu ZSSS ponudili v sprejem tudi vsem drugim sindikatom dejavnosti oziroma ZSSS. Delegati so programske smernice skupaj s predlogi iz razprave soglasno sprejeli.

Kongres so sklenili s sprejetjem treh resolucij

Delegati kongresa so sprejeli še tri resolucije. Resolucija Tretje tisočletje – čas za socialno tržno gospodarstvo govori o problemih in posledicah globalizacije in o nalogah sindikata v zvezi s tem. V resoluciji se zavzemajo, da bi bila lastnina, ki zagotavlja delovna mesta in preko njih prispevke državi, znatno manj obdavčena kot druga lastnina.

Z resolucijo o politiki plač je kongres izrazil nezadovoljstvo z višino plač v dejavnosti. »Pričakujemo, da se bomo z načrtno politiko plač in neposredno povezavo plač z rezultati dela in poslovanja v naslednjih štirih letih približali vsaj 70 odstotkom plač v razvitih evropskih državah,« so zapisali v resolucijo.

S posebno resolucijo, ki so jo delegati poslali kongresu ZSSS, pa so delegati Gospodarski zbornici Slovenije odrekli pravico, da bi sodelovala v pogajanjih za kolektivne pogodbe.

Brane Bambič je ob zaključku kongresa dejal, da sprejete programske smernice niso namenjene samo organom sindikata KNG, temveč zavezujejo vse podružnice in člane. Zato je nujno, da jih uresničujejo vsi skupaj in vsak po svoji najboljši moči. Predvsem pa se mora sindikat KNG boriti za ohranitev dosedanjih in pridobitev novih pravic. Vsem udeležencem kongresa je zaželel veliko uspehov pri delu v prihodnjem obdobju, ki ne bo nič lažje, kot je bilo doslej.

Tomaž Kšela

Boj za preživetje Mebla Iverke

Če tovarna ne bo dobila dovoljenja za nadaljevanje proizvodnje, jo čaka stečaj

Sredi tega tedna naj bi se sestali predstavniki ministrstev za gospodarstvo in za okolje in prostor, mestne občine Nova Gorica, Mebla ter prizadetih krajanov in poskusili najti rešitev za ekološko sanacijo Mebla Iverke. Če je ne bodo našli v tem tednu, je kasneje nima pomena iskati, pravi Ivan Komel iz Mebla Iverke. Podjetje, katerega proizvodnja po odločbi inšpekcije za okolje in prostor stoji že od 19. oktobra, namreč že drsi proti rdečim številkam in stečaju. Ta bi prizadel ne samo 128 zaposlenih, pač pa tudi številne dobavitelje surovin in kupce ivernih plošč doma in v tujini.

kega partnerja, ki bi dokapitaliziral podjetje in izvedel ekološko sanacijo.

Z avstrijskim podjetjem Hogen Holz smo si že skoraj udarili v roke. Ker pa od naših mestnih oblasti in z ministrstva za okolje in prostor niso dobili zagotovila, da po ekološki sanaciji novih tovrstnih zahtev ne bo več, so se Avstrijci konec aprila letos umaknili.

Pripravljalna dela za vgradnjo filtra pa so ta čas seveda že tekla – po terminskem planu. Pridobljeno je bilo enotno gradbeno dovoljenje, izbran dobavitelj opreme, izplačano zahtevano predplačilo tretjine cene. Postav-

za podaljšanje sanacijskega roka od ministrstva za okolje in prostor. Le če bi Iverka ves čas izdelovala iverne plošče in jih seveda prodajala, bi bila sposobna servisirati posojila.

Ministrstvo je Iverki dvakrat odklonilno odgovorilo, najprej na prošnjo za izredno podaljšanje roka za sanacijo, potem pa še na pritožbo. Zdaj v Iverki stoji tako montaža filtra kot proizvodnja ivernih plošč.

Zato je 90 delavcev od 128 zaposlenih brez dela. Najprej so izkoristili dopuste, večini pa so že izdane odločbe za čakanje na delo. Obratuje le še oplemenitilnica ivernih plošč, ki je inšpekcij-

ru in času prekomerno onesnaževanje zraka. Tu pa se je začela naša trnova pot preko birokratskih in drugih ovir. Čas se nam izteka, brez proizvodnje bomo kmalu začeli poslovati z izgubo, potem pa nam je na voljo le še stečaj.”

Meblo Iverka je ministrstvo za okolje in prostor zaprosila za izredno dovoljenje 24. oktobra. Toda namesto jasnega odgovora so na ministrstvu začeli postavljati nove pogoje, in ko jih je podjetje izpolnilo, še nove, nekatere celo neutemeljene.

Minister Janez Kopač je dobil tudi pismo o nameri, v katerem se je dobavitelj opreme zavezal, da bo po odločbi o podaljšanju roka začel dobavljati opremo v roku 14 dni in da bo potem pospešeno montiral napravo.

Podjetje bi moralo predložiti tudi finančno konstrukcijo sanacije, češ da brez nje ni mogoče izdati izrednega dovoljenja za obratovanje tovarne. Finančne konstrukcije brez zagotovljene ga bančnega posojila pa ni mogoče pripraviti, banka pa denarja brez odobritve ministrstva za okolje in prostor za izredno podaljšanje roka sanacije posojila ne da.

“Kljub temu je ministrstvo vztrajalo, da mora podjetje pridobiti bančne garancije še pred izdajo dovoljenja za podaljšanje roka za sanacijo,” je poudaril Ivan Komel. “Z dovoljenjem bi tovarna živela naprej, normalno delala in servisirala svoj dolg do banke, ministrstvo pa postavlja praktično neuresničljiv pogoj.”

Zdaj stoji tovarna že več kot mesec dni, do konca leta pa brez prihodka po Komeljevem mnenju ne more preživeti. Kaj kmalu bo zrela za prijavo stečaja, saj bi brez dovoljenja za nadaljevanje proizvodnje zabredla v rdeče številke.

Vse do zdaj je poslovala pozitivno, zato Komel pravi, da bo Iverka najbrž prvo slovensko podjetje, ki bo kljub pozitivnemu poslovanju objavilo stečaj. Seveda nas je zanimalo, kako bi stečaj Iverke, ki je na sredi produkcijske verige, vplival na svoje okolje.

“Prizadetih ne bi bilo samo 128 v podjetju zaposlenih de-

Jožko Lestan: Le kdo naj bi imel korist od zaprtja takšne tovarne, kot je Meblo Iverka, ki je sredi proizvodne verige in je pomembna za širšo okolico, ne le za zaposlene v njej.

Ivan Komel: Mi smo vsi za to, da se okolje varuje. Vendar ne na tak način, kot počno z Iverko. Če takšno tovarno ustaviš, potrebuješ deset let, da jo spet postaviš na enake temelje, kot je bila prej.

Pa začnimo na začetku zgodbe. Leta 1998 je inšpekcija za okolje in prostor Meblu Iverki postavila rok za sanacijo izpus- tov v okolje, ki je iztekel 30. septembra letos. Vgraditi bi bilo treba električni filter, ki bi zadržal lesni prah, ki v prevelikih količinah uhaja skozi dimnik. Toda rok so v Iverki zamudili.

Vzroke nam je pojasnil Ivan Komel, član kriznega štaba, ki so ga v Iverki ustanovili 21. oktobra, dva dni po zaustavitvi proizvodnje: “Za sanacijo sami nismo imeli potrebnega denarja, okoli 500 milijonov tolarjev. Zato smo, tudi glede na poslovanje, lani iskali in tudi našli strateš-

ljeni so bili temelji, na katerih bi filter stal. S podjetjem, ki naj bi ga montiralo, je bilo dogovorjeno, da bi montažo začelo v času letnega dopusta in jo do konca septembra končalo. Filter bi do postavljenega roka tako že deloval. Ker pa je avstrijsko podjetje odstopilo od partnerstva in ker je Iverka zašla v finančne težave, so se aktivnosti za postavitev filtra ustavile.”

Tu se začne drugi, mračni del zgodbe. Ker je dogovor z Avstrijci splaval po vodi, so v Iverki začeli iskati bančna posojila. Vendar so v bankah za pridobitev posojila postavljali pogoj, da mora podjetje pridobiti dovoljenje

za odločba ne zadeva. Mora pa seveda kupovati surove iverne plošče, da ni ustavila dobave kupcem, ki bi imeli težave zaradi nekaterih posebnih dizajnov plošč. Če bi v Iverki ustavili še to proizvodnjo, bi se ti kupci znašli v hudih težavah.

“Ko nam je ministrstvo za okolje in prostor zavrnilo še pritožbo na njihovo odločbo, smo izrabili redne zakonske poti za podaljšanje roka za izvedbo sanacije izpus- tov,” je nadaljeval Komel. “Edino minister za okolje in prostor ima še možnost, da po 33. členu zakona o varstvu okolja v izjemnih primerih dovoli v točno določenem prostoru

lavcev, ki bi pomembno povečali število nezaposlenih v občini, ampak tudi njeni dobavitelji in kupci ivernih plošč," odgovarja Jožko Lestan, sekretar na območni organizaciji ZSSS za Severno Primorsko, odgovoren za lesarstvo in gozdarstvo. "S tovarno ivernih plošč je povezanih toliko in toliko gozdarjev, toliko in toliko prevoznikov, toliko in toliko lesarjev, ki tu kupujejo plošče in bodo ob zaprtju tovarne v velikih škripcih, preden bodo drugje navezali poslovne stike. Prizadeto bo Meblo Pohištvo, ki sicer životari, toda iverne plošče dobiva od sestrške tovarne v Holdingu Meblo. Pomemben kupec je denimo Alples, pri nas kupujejo tudi tako rekoč vsi lokalni izdelovalci pohištva. Tovarna zalaga s ploščami tudi pol pohištvene industrije v Furlaniji. V tovarno

di 20.000 kvadratnih metrov pokritih površin bi bilo mogoče prodati? Kdo tretji?

"Leta 1996 smo vložili v ekološko logijo okoli 6 milijonov mark in je okoli 90 odstotkov ekološke sanacije Iverke opravljene," pravi Izidor Žbogar, predsednik Sinlesa v tovarni. "Manjka le še pika na 'i'. Je pa zadnji zalogaj za nas najhujši in s tem, da se nam preprečuje izdelava plošč, ga ne bomo zmogli. Mesečno smo imeli ob polnem obratovanju po 300 milijonov tolarjev prihodka, toda tudi stroški so bili skoraj tako visoki, dobička torej ni bilo prav veliko. Zato bi bilo za nas tudi ob polnem obratovanju pokritje zadnje sanacijske naložbe v elektro filter velik zalogaj."

Podjetje je zaprosilo za trimesečno podaljšanje roka za dokončanje ekološke sanacije, vendar bi bil zdaj, ko je zima pred

Izidor Žbogar, predsednik Sinlesa, in Branko Planišček, predsednik Neodvisnosti v Iverki: Sindikata sta se ob teh težavah povezala, delujeta usklajeno in se pripravljata tudi na najslabši izid. Naš skupni in najpomembnejši cilj pa je ohranitev proizvodnje v podjetju.

se steka ves nekomercialni les iz širšega območja, da ga oplemeniti in tudi izvažati.

Podjetje je zaradi papirne vojne in križajočih se interesov že izgubilo dva meseca. Čas je njegov največji sovražnik."

Meritve so pokazale, da gre iz dimnikov Iverke več prahu, kot je dovoljeno, hkrati pa tudi, da je prah v bivalnem okolju, skupaj z drugimi onesnaževalci, ne presega dovoljenih količin. Zdravje ljudi torej zaradi izpuškov iz Iverke ni ogroženo. Zato se Lestan sprašuje, kdo neki bi lahko imel od zaprtja tovarne ivernih plošč v Kromberku pri Novi Gorici korist. Tuja in domača konkurenca? Trgovci z nepremičninami, saj je 70.000 kvadratnih metrov obsežno zemljišče tržno zelo zanimivo, pa tu-

vrti, najrealnejši rok za postavitev elektrofiltera konec maja prihodnje leto.

Strah pred zaprtjem tovarne je povezal tudi oba sindikata, Sinles in Neodvisnost.

"Sindikata sta se povezala pri organizaciji protestnega zbora delavcev pred občinsko zgradbo 27. septembra, ker takrat mestni svet ni izglasoval soglasja k podaljšanju sanacije. Odtlej delujeta usklajeno," je povedal Izidor Žbogar, predsednik Sinlesa v Iverki. "Pripravljamo se na najslabšo možno odločitev, posvetovali smo se že na zavodu za zaposlovanje, iščemo pravne nasvete v zvezi s tem. Vsekakor pa podpiramo težnje, da bi tovarna delala naprej. Mi hočemo delo!"

B. R.

Sindikalna lista

November 2002

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevica (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.363,00
– polovična dnevica (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.180,00
– znižana dnevica (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.518,00

2. Kilometrini (od 11. 6. 2002 dalje)	54,54	54,54
(od 25. 6. 2002 dalje)	54,75	54,75
(od 9. 7. 2002 dalje)	54,99	54,99
(od 23. 7. 2002 dalje)	54,84	54,84
(od 20. 8. 2002 dalje)	55,41	55,41
(od 3. 9. 2002 dalje)	55,50	55,50
(od 17. 9. 2002 dalje)	56,16	56,16
(od 1. 10. 2002 dalje)	56,22	56,22
(od 29. 10. 2002 dalje)	55,83	55,53
(od 12. 11. 2002 dalje)	53,94	53,94
(od 26. 11. 2002 dalje)	52,26	52,26

3. Ločeno življenje*	92.981,00	63.880,00
----------------------	-----------	-----------

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 7. 2002)		
– po SKPGD (na delovni dan)	690,00	690,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	67.612,00	53.534,00
– za 20 let	101.418,00	80.301,00
– za 30 let	135.224,00	107.068,00

2. Odpravnina ob upokojitvi	464.904,00	697.356,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*

– po SKPD – ob smrti delavca	137.810,00	107.068,00
– ob smrti v ožji družini	68.905,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 8. 2002)	101.611,00	101.611,00
------------------------------------	------------	------------

5. Zajamčena plača (od 1. 8. 2002)	49.568,00	49.568,00
------------------------------------	-----------	-----------

6. Regres za letni dopust

– najmanj (od 26. 4. 2002)	125.805,00	
– ali največ	165.305,00	125.805,00
(70 % povprečne slovenske plače)		

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. Regres za letni dopust v gospodarstvu (najnižji – minimalni znesek) je določen z Aneksom h kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti 26. 4. 2002.

Strokovna služba ZSSS

4. kongres Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije

Alternative sindikalnemu boju ni

Minulo soboto je bil v Ljubljani 4. kongres Sindikata kmetijske in živilske industrije Slovenije (KŽI). Udeležilo se ga je 52 delegatov iz tovarn in zadrug iz skoraj vse Slovenije ter veliko domačih in tujih gostov. Predsednik KŽI **Srečko Čater** je najprej pozdravil delegate. Pri srčno je pozdravil tudi številne goste, med domačimi so bili: predsednik in izvršni sekretarji ZSSS **Dušan Semolič**, **Metka Roksandič**, **Gregor Miklič** in **Pavle Vrhovec**, sekretar za kmetijstvo v Konfederaciji 90 **Euro Brozič**, predsednik Sindikata kmetov Slovenije **Marjan Gorenc**, sekretarji in predsedniki sindikatov dejavnosti, članov ZSSS: **Iztok Bratož** (SGiT), **Sandi Bartol** in **Franci Lavrač** (SDTS), **Anton Rozman** (Stupis), **Drago Gajzer** (SKEI); **Peter Vrisk**, predsednik združenih zvez in kmetijsko gozdarske zbornice, **Silvester Čotar**, predstavnik GZS – združenja agroživilstva. Med tujimi gosti pa je posebej pozdravil kolege: **Haralda Widenhoferja**, generalnega sekretarja EFFAT-a, **Herrmanna Erika** iz nemškega NNG, **Mata Lalića**, predstavnika zagrebškega urada IUL, **Magdaleno Malenovo**, predsednica sindikata agroživilstva iz Slovaške, **Iva Mija Andrića** iz PPDIVUT Bosne in Hercegovine, **Jovana Jovanovića**, iz srbskega sindikata dejavnosti, **Rada Brezovskega** in **Živka Danevskega** iz Agro sindikata Makedonije, **Zorana Malenovića**, predsednika samostojnih sindikatov Srbije, zaposlenih v poljedelstvu, prehranbeni, tobačni industriji in vodnem gospodarstvu, **Slavka Vlaisavljevića** iz Neodvisnega sindikata agroživilske dejavnosti Srbije, **Josipa Pavića** in **Ino Kralj** iz sindikata PPDIV Hrvatske. Nekaj povabljenih gostov iz Nemčije, Avstrije, Češke, Madžarske in Francije se je opravičilo in poslalo pozdravne brzojavke, poljski kolega **Miroslav Nowicki** pa je na poti na kongres zaradi težav z zdravjem obstal v neki češki bolnici.

Po uvodnih procedurah je nekaj spodbudnih besed prvi povedal **Dušan Semolič**. Zahvalil

se je za delovanje KŽI znotraj ZSSS in opozoril na vse težje delo sindikatov v novih razmerah, ko se konkurenčnost našega gospodarstva gradi na odpuščanju in vse nižjih plačah delavcev. Poudaril je, da sindikati morajo in lahko vplivajo na perspektivo zaposlenih tako na ravni države kot Evropske unije. Po Semoličevih besedah je Slovenija vse bogatejša, vendar bogastvo ni pravično razdeljeno. Konkurenčnost je treba graditi na zadovoljnih delavcih in sposobnih menedžerjih. Ker imajo delavci dovolj znanja, prav to privablja tuji kapital v našo državo. »Sindikati nismo a priori proti strateškim povezavam«, je še dodal in opozoril, da pri tem ne smemo misliti le na dobičke, delnice, dividende, temveč moramo graditi družbo na principih solidarnosti. Semolič je zaželel kongresu dobro delo in zaključil svoj pozdravni govor z mislijo: »Skupaj smo močnejši.«

Za njim je za govorniški oder stopil predsednik KŽI **Srečko Čater**. Zahvalil se je članstvu, ki je tudi preko elektronske pošte in forumov sodelovalo pri pripravi poročila za preteklo obdobje. Pred sindikat KŽI so postavljene nove zahteve, ki jih narekujejo novi pogoji preživetja v Evropski uniji. To pa pomeni, da se sindikati ne smejo zapirati v ozke plotove. Sindikati proizvodnih in predelovalnih gospodarskih bi morali nastopiti skupaj in enotno. V to smer vodi združevanje in povezovanje sindikatov za dosego evropsko primerljivega obsega pravic iz dela vseh zaposlenim, ne zgolj smetani z individualnimi pogodbami. Delavci in kmetje že plačujejo ceno za prilagajanje redu Evropske unije, je poudaril Čater, zato je povezovanje in skupno nastopanje nujnost in ponekod že daje prve rezultate. Za zagotavljanje socialne varnosti pa so potrebna sredstva in ker dosedanja ne zadostujejo, je nujno od vlade zahtevati, naj v naslednjih dveh letih poveča količino sredstev za prestrukturiranje živilske industrije. »Živimo v zelo čudni državi,« je dejal Čater, saj je pravica na sodiščih prepočasna, brez sindi-

Srečko Čater, dosedanji in novi predsednik KŽI, je v svojem govoru poudaril, da bo sindikat iskal zaveznike.

kata pa mnogim tudi finančno nedostopna. Razmere poslabšuje tudi korupcija v sodstvu, državni upravi in gospodarstvu. Sindikat KŽI si je zastavil različne naloge, da bi zagotovili večjo socialno varnost članov in državljanov, saj je od njihove kupne moči odvisno preživetje kmetijske in živilske industrije. Sindikat KŽI spremlja tudi razmere na področju proizvodnje in predelave mleka in od ministrstva pričakuje strokovno in korektno raziskavo, ki naj ne bi bila usmerjena zlasti na kaznovanje, marveč osveščanje in preventivno informiranje. »Pri svojem delu moramo iskati zaveznike in pomočnike in zagotovo je pri tem najpomembnejše javno mnenje, ki ga oblikuje sedma sila,« je še dejal Čater in poudaril, da alternative sindikalnemu boju ni. V to se bodo po njegovih besedah po novem letu prepričali tudi nejeverneži.

Harald Widenhofer (EFFAT) je svoj nago-

Magdalena Malenova iz Slovaške je krajši pozdravni govor prebrala v slovenščini.

Gosti in delegati so najprej poslušali Internacionalo.

vor začel z mislijo, da so zadnja leta za Slovenijo še posebej pomembna, saj vstopa v Nato in Evropsko unijo. Širitev slednje ni enostaven proces, saj bodo zaradi liberalizacije izginila mnoga delovna mesta. Po njegovem mnenju je Slovenija dobro pripravljena, saj ima močne sindikate, relativno dober socialni dialog in dokaj visok življenjski standard, višji kot recimo Grčija. »Vse to je pridobljeno le s trdim delom,« je še dejal in za to čestital sindikatom. Opozoril je, da nihče ne more predvideti vseh posledic vključevanja v evropske gospodarske tokove, zato je nujno sprejeti preventivne ukrepe. Delavci iz držav kandidat, ki bodo prišli delat v sedanje članice, ne smejo postati drugorazredni, temveč dobro integrirani tako na delovnem mestu kot v življenjskem okolju. Zagotovil je, da je EFFAT že sprejel sklepe o medsebojnem priznanju sindikalnega članstva preko meja. Tudi zaskrbljenost delavcev članic, ki menijo, da jih bo delovna sila iz vzhodne in srednje Evrope neposredno ogrozila, je po njegovih besedah odveč, saj vsak najraje dela doma. Hkrati pa si Slovenija ne sme privoščiti, da bi kvali-

Volilno komisijo je vodil Boris Franjkovič.

Silva Petek je predstavila poročilo nadzornega odbora.

Milan Vitas, predsednik kandidacijske komisije, je predstavil kandidatne liste.

Jože Sapač je poudaril, da je kolektivna pogodba dejavnosti najboljša.

Vinko Zorn je kongresu predlagal, naj podpre prizadevanja sindikata trgovcev za šestdnevni obratovalni čas prodajaln.

pa je članstvo v Evropski uniji,« je še dejala in želela KŽI veliko uspeha.

Ivo Mijo Andrić se je predstavil kot eden redkih književnikov med sindikalisti in še redkejših sindikalistov med književniki. Dejal je, da je Slovenija v Bosni in Hercegovini zelo prisotna z ljudmi, denarjem in artikli, še vedno pa je premalo prisoten slovenski sindikat. Sindikate je zato pozval, naj v slovenskih podjetjih v BiH skupaj organizirajo sindikalno delo. Predsedniku KŽI je podaril nekaj svojih pesniških zbirk.

Marjan Gorenc, predsednik Sindikata kmetov Slovenije, je imel kratek nagovor, saj se mu je mudilo na pogajanja z vlado. Dejal je, da je njegov sindikat odločen priti stvar, ki se zdaj dogajajo pri mleku, do dna. Poudaril je še, da se zaveda, da sta kmetijstvo in živilska industrija tesno povezani. Želel je uspešno delo kongresu in kolegom iz KŽI.

O nujni solidarnosti med sindikalnimi organizacijami je govoril tudi Franci Lavrač iz SDTS. Povedal je, da je vladala do sedaj med živilskopredelovalno industrijo in trgovino idila, ki pa se sedaj spreminja. Trgovci že delajo ob nedeljah, prav tako peki, naslednji bodo najbrž na vrsti mesarji in še kdo. »Podpirajte nas in mi bomo vas,« je dejal in povedal, da je skupni boj za pravico do sedmega prostega dne nujen.

Po pozdravnih nagovorih in kratkem odmoru se je delo kongresa nadaljevalo s poročilom verifikacijske komisije. Njena predsednica Radoslava Zakič je povedala, da je od 66 vabljenih prisotnih 52 delegatov in s tem naznanila, da je kongres sklepčen.

Jože Sapač je na kratko poročal o delu sindikata v minulem mandatu, saj so delegati in gostje poročilo prejeli že v pisni obliki. Najpomembnejše delo, podpis kolektivne pogodbe dejavnosti, je že storjeno, je dejal, sedaj potekajo dogovori z delodajalci v posameznih podjetjih. Več pozornosti mora sindikat KŽI posvetiti še posameznim območjem in krepiti mrežo zaupnikov. Sapač je poročilo končal z mislijo, da je sindikat na pravi poti in da pozitivno ocenjuje njegovo minulo delo. Za kolektivno pogodbo pa je dejal, da je med boljšimi in da jo zato kmetijcem drugi zavidajo.

Nadaljevanje na naslednji strani

Delovno predsedstvo je ves čas vodil Miloš Trampuž

ficirani delavci šli na delo drugam. Widenhofer je požel buren aplavz, ker je svoj nagovor končal z besedami: »Naj živi KŽI, naj živi naše evropsko in mednarodno sodelovanje!«

Herrmann Erik, nekdanji predsednik nemškega sindikata agroživilstva, je povedal, da sindikat ne more biti zaprt v nacionalne okvire. »Veriga je močna toliko, kot je močan njen najšibkejši člen,« je ponovil znan izrek in poudaril, da je moč sindikata v enakosti in odločnosti, sposobnosti prilagajanja razmeram ter sposobnosti najti inteligentne rešitve. Vsak sindikat ima lastno identiteto in boriti se mora, da ne bi izginila v veliki organizaciji, je še dodal in zaželel KŽI potrpljenje, moč in modrost.

Mato Lalić (IUL) je povedal, da s sindikalnega zornega kota globalizacija pomeni prenašanje moči z države na kapital, pri čemer se morajo sindikati truditi za ohranitev socialne smeri. Stavkovni sklad, ki ga je ustanovila KŽI, je korak v pravo smer, saj brez močnih financ ni mednarodnega sodelovanja in uspešnega sindikalnega boja.

Opozoril je na primer zaposlenih v pivovarni iz Nikšića, ki jih je prevzel belgijski Interbrew. Novi lastniki so menili, da so s pivovarno kupili tudi ljudi in da lahko z njimi počnejo, kar jih je volja – tudi odpustijo. Ko so se

sindikalno organizirani delavci povezali z belgijskimi sindikati, so uspeli zaščititi svoje pravice.

»Ne smemo pozabiti na nacionalni interes in sprejeti vsega, kar nam Evropa ponuja,« je opozoril Peter Vrsk, predsednik kmetijsko gozdarske zbornice in združne zveze Slovenije. Omenil je rezultate posebne študije, ki kažejo, da bo po vstopu v Evropsko unijo v primarnem kmetijstvu 30.000 delovnih mest manj. »Od države pričakujemo rešitve,« je dejal in opozoril, da so vse gospodarske panoge povezane med seboj. Kapitalskih povezav (kot so v perutinarstvu in med vinskimi kletarji) je znotraj države še premalo. Potrebno jih je pospešiti, da bomo skupaj nastopali še močnejši in ne bomo dopustili, da nas tujci pokupijo po koščkih.

Zelo simpatičen je bil nagovor slovaške predsednice Magdalene Mallenove, ki ga je prebrala v slovenščini in za to požela velik aplavz. Povedala je, da sindikalni gibanji Slovaške in Slovenije nimata dovolj stikov, imajo pa zato delavci teh dežel podobne tranzicijske težave. Na Slovaškem so razmere težke, saj je stopnja brezposelnosti kar 20%, inflacija pa osem odstotna. Z vlado imajo težka pogajanja, podražitve energije in živilskih izdelkov pa so na dnevnem redu. »Problemi nas povezujejo, naš skupni cilj

Dušan Semolič se je s kolegi iz držav na ozemlju bivše Jugoslavije takoj zapletel v pogovor.

Silva Petek je poročala v imenu nadzornega odbora, ki je ugotovil, da je bil s prehodom od 0,6-odstotne na odstotno točko od bruto plače izstop članstva iz KŽI zelo majhen. Ker vsi člani še ne plačujejo enake članarine, je predlagala, da se to uredi. Nadzorni odbor je tudi ugotovil, da imajo območne organizacije ZSSS premalo sredstev in zato predlaga ZSSS, naj v naslednjem mandatnem obdobju reši organizacijska in finančna vprašanja njihovega delovanja. Petkova je še povedala, da so sredstva stavkovnega sklada naložena v Delavski hranilnici in se obrestujejo po relativno ugodni obrestni meri. Nekaj več kot 13 milijonov tolarjev je bilo izplačanih delavcem Agromerkurja, ki jim je grozil stečaj. Finančno pomoč so dobili člani tudi zaradi naravnih in drugih nesreč.

Srečko Čater je v razpravi podprl predlog nadzornega odbora in predlagal, naj delegati KŽI na 4. kongresu ZSSS sprotijo idejo o spremembi delitve finančnih sredstev v korist območnih organizacij.

Poročilo je bilo soglasno sprejeto, prav tako tudi spremembe in dopolnitve statuta. Drago Kovačević je o statutu povedal, da velikih sprememb v zadnjem mandatu ni bilo, saj je tisti izpred štirih let tako kakovosten, da ga ni bilo potrebno spreminjati. Menil je še, da mora sindikat preprečiti poskuse delodajalcev, da bi sindikat izrinili iz podjetij.

Vinko Zorn je menil, da mora biti sindikalno delo različnih dejavnosti med seboj povezano. Zato je predlagal, naj KŽI podpre sindikat trgovine v njegovem boju za šestdnevni delovni teden in dela proste nedelje in praznike.

Sandi Bartol se je zahvalil za podporo, ki

Delegati so z rdečimi glasovnicami potrdili vse kongresne listine.

prihaja ob pravem času, ko dobičkaželjni trgovci posegajo v pravice delavcev in se prvič v zgodovini nedelja zlorablja za ustvarjanje dobička. Po njegovih besedah, država, ki to dovoljuje, našira zdravje delavcev, družinsko življenje in normalno otroštvo naših otrok. Tega mora biti konec, najkasneje januarja ali februarja prihodnje leto, je še odločno pristavil.

Čeprav je lani božičnico prejelo nekaj manj kot 98 odstotkov članov sindikatov, je Srečko Čater menil, da mora biti božičnica izplačana vsem članom, delodajalci pa naj uspešne delavce nagradijo v skladu z 54. členom kolektivne pogodbe. Četrtemu kongresu ZSSS je še predlagal, naj vlada in pristojno ministrstvo sredstva za prestrukturiranje živilske proizvodnje prerazporedita tako, da bodo državni vložki omogočili preživetje vsem, ki imajo kakovostne programe in bodo z njimi lahko konkurirali v Evropski skupnosti. Čater je še predlagal, naj KŽI podpre boj kolegov o odpiralnem času trgovin.

Vsi predlagani sklepi so bili sprejeti soglasno, prav tako pa je bila sprejeta pobuda Jo-

legati med odmorom tudi uspešno izvedli. Neznank ni bilo in zaprte liste kandidatov so bile skoraj soglasno potrjene. Delegati so za še en mandat potrdili dosedanje vodstvo sindikata na čelu s Srečkom Čaterjem kot predsednikom in Jovom Labancom kot sekretarjem. Brezvladje in čas za lumparije, kot je bilo hudomušno zapisano na platnu v dvorani je tako hitro minil. Za podpredsednika pa sta bila izvoljena Tatjana Leskovic iz Žita in Jože Sapača iz KG Rakičana.

Programska izhodišča delovanja KŽI za naslednje obdobje je predstavil Srečko Čater. Ni ponavljal tistega, kar so delegati že dobili v pisni obliki, temveč je kratko in jedrnat povedal, da kolektivna pogodba dejavnosti zagotavlja največ zaščite pravic članov.

V razpravo se je vključil Edvard Kupčič iz Sindikata upokojencev Slovenije in dejal, da tudi upokojencem ostaja le sindikalni boj, predvsem tistim, skoraj 200.000 jih je, ki živijo na robu varstvenega dodatka. Vprašanje o tem, ali naj upokojenci ostanejo člani sindikata, iz katerega so se upokojili ali sindikata upokojencev, je

Nagrajenci Sindikata KŽI na skupinski fotografiji z vodstvom (od leve): Irena Kurent, Srečko Čater, Marija Oberžan, Radosava Zakič, Drago Kovačević, Stanko Podgorelec, Stanko Plohl, Ciril Dešman, Miloš Trampuž in Jovo Labanac.

žeta Sapača, namenjena strokovnim službam ZSSS, da je potrebno sindikalne zaupnike v družbah bolje zaščititi. Ugotovil je, da so odnosi v družbah dokaj korektni, šikaniranj pa bo gotovo več, ko bomo stopili v Evropsko unijo. To nalogo naj bi opravila strokovna služba ZSSS.

Po končani razpravi je Miloš Trampuž, ki je ves čas vodil delovno predsedstvo, za govorniški pult povabil Milana Vitasa, predsednika kandidacijske komisije. Ta je predlagal razrešitev dosedanjih organov in zaključek njihovega mandata ter predstavil kandidatne liste. Drago Kovačević je še pripomnil, da lista za člane republiškega odbora sindikata ni popolna, saj manjka delegat iz Vipavske doline. Na njegov predlog so delegati sklenili, da lahko republiški odbor mandat manjkajočega člana naknadno verificira.

Boris Frajnkovič, predsednik volilne komisije, je predlagal tajne volitve, ki so jih de-

namenil kongresu ZSSS. Zavzel se je za članstvo v sindikatu upokojencev in prisotne še opozoril: »Vsi boste prišli v naša leta.«

Pred zaključkom kongresa sta Srečko Čater in Jovo Labanac podelila priznanja in plakete tistim, ki so se s svojim sindikalnim delom v minulem obdobju najbolj izkazali. Nagrade so prejeli: Irena Kurent, dolgoletna članica republiškega in izvršnega odbora iz Dane, Marija Oberžan, že tri mandate članica republiškega odbora sindikatov, Drago Kovačević, redkobeseden, a uspešen član pogajalske skupine za kolektivno pogodbo, in tvorec statuta, Stanko Podgorelec, predsednik območne organizacije Podravja, Radosava Zakič, članica republiškega in nadzornega odbora, Sindikat Tovarne sladkorja Ormož, uspešen organizator letnih iger, in območna organizacija sindikata Ljubljana, ki je v preteklem obdobju zelo povečala svoje članstvo in aktivnosti.

Mojca Matot

Verno ogledalo sindikalnega gibanja in socialnega dialoga

V Domu sindikatov v Ljubljani je bila sredi prejšnjega tedna priložnostna slovesnost ob 60-letnici glasila Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Delavska enotnost. Delavska enotnost je začela izhajati 20. novembra 1942. Ves čas med drugo svetovno vojno je izhajala kot vestnik Glavnega odbora gibanja Delavska enotnost. To gibanje se je razvilo leta 1940, ko je oblast razpustila Združeno delavsko sindikalno zvezo Jugoslavije. V njem so sodelovali zlasti KPS in krščanski socialisti ter predstavniki strokovnih (sindikalnih) organizacij.

Med vojno je Delavska enotnost izhajala neredno, imela je tudi več različnih izdaj, poleg centralne, tudi ljubljansko, gorenjsko, primorsko in koroško. V Trstu je v italijanščini izhajala Unità Operaia. Naloga glasila je bila krepiti enotnost delavskega razreda v Osvobodilni fronti slovenskega naroda in v narodnoosvobodilnem gibanju.

Osrednjo izdajo so tiskali ali razmnoževali (ciklostil) v tiskarni Podmornica v Kozarjah pri Ljubljani. Prispevke so pisali vidni politični in vojaški voditelji, kot so bili: Edvard Kardelj, Tone Fajfar, Franc Leskošek Luka, Tomo Brejc ... Tone Fajfar je leta 1954 pripravil ponatis medvojnih števil Delavske enotnosti. Po dru-

gi vojni je Delavska enotnost kot glasilo Enotnih strokovnih zvez delavcev in nametščencev Slovenije prvič izšla 21. maja 1945. Od takrat dalje je časopis izhajal tedensko kot glasilo slovenskih sindikatov.

Precej časa je Delavsko enotnost izdajala posebna služba pri bivši ZSS (Zvezi sindikatov Slovenije), kasneje pa je bilo izdajanje časopisa in tudi strokovne literature poverjeno posebnemu podjetju. Podjetništvo nosi s seboj tudi tveganja in zato je konec osemdesetih let propadel Tozd Delavska enotnost, povezan v ČZP Delo, sedem let kasneje pa še ČZP Enotnost, družba z omejeno odgovornostjo. V tem času je uredništvo skušalo časopis spremeniti v glasilo slovenskih delavcev, vendar je ostalo le pri spremembi imena.

Od leta 1997 izhaja Delavska enotnost pri ZSSS. Čeprav so bila takrat tudi drugačna razmišljanja, se je po odločitvi takratnega sveta ZSSS časopis uspel ohraniti, vendar le kot glasilo Svobodnih sindikatov. Leta 1998 je majhno uredništvo prejšnji časopis v črnobeli tehniki spremenilo v barvno revijo Nova Delavska enotnost. Revijo prejema le naročniki, večinoma sindikalne organizacije, pa tudi številni direktorji. ZSSS ima z njo objektivno prednost pred vsemi drugimi sindikati v državi.

Glavni uredniki Delavske enotnosti so bili:

Tone Fajfar, Tomo Brejc, Boža Mašin, Mile Smolinsky, Tone Seliškar, Roman Albreht, France Boštjančič, Ivo Tavčar, Mitja Švab, Vinko Trinkač, Milan Pogačnik, Vojko Černelč, Dušan Gačnik, Franček Kavčič in Marjan Horvat.

Na priložnostni slovesnosti ob jubileju je Dušan Semolič med drugim dejal: »Ekipa, ki piše in pripravlja Delavsko enotnost, je tako maloštevilna, da za normalno izhajanje časnika nihče od sodelavcev ni smel niti zboleti in tudi ni zbolet.« Odgovorni urednik Franček Kavčič je dodal, da je sodelovanje med uredništvom in vodstvom Svobodnih sindikatov dobro in da mora tako tudi ostati. Uredništvo je dobilo tudi novo moč in bo lažje uresničevalo zastavljeno uredniško politiko.

Uredniška politika je usmerjena zlasti v obveščanje sindikalnih zaupnikov, ki naj bi bili s pomočjo glasila čim bolj vpeti v dogajanja v Svobodnih sindikatih. Poznali naj bi tako sindikalno politiko kot dogajanja v podjetjih in zavodih.

Naklada Delavske enotnosti je žal premajhna, da bi jo vsi sindikalni zaupniki lahko dobili v roke in prebirali. Idej o tem, da naj bi glasilo ZSSS prejemale vsi člani Svobodnih sindikatov, je bilo že več, vendar je vsakič ostalo le pri besedah. Tudi v tem kongresnem letu je nastalo več novih predlogov o širjenju Delavske enotnosti med sindikalno članstvo, mogoče bi tudi 4. kongres ZSSS lahko sprejel kakšen zavezujoč sklep.

Delavska enotnost spremlja delavsko gibanje v širšem pomenu besede. Je tudi nepogrešljiv člen in ogledalo socialnega dialoga med socialnimi partnerji na vseh ravneh – od podjetij in zavodov do države. Posega tudi v mednarodno sindikalno gibanje.

F. K. in T. K.,
foto: Sašo Bernardi

Povezovanje znanja za uspešnejšo Evropo

Združenje za tekstilno, oblačilno in usnjarsko industrijo pri GZS in ministrstvo za gospodarstvo sta pripravila predstavitev programov Evropske unije za podjetja tekstilne, oblačilne in usnjarskopredelovalne industrije. Udeležilo se ga je nekaj deset predstavnikov podjetij iz vse Slovenije, predstavniki ministrstva za gospodarstvo, raznih inštitutov ter mariborske univerze. Predavatelji so poudarjali pomen sodelovanja med raziskovanjem in udejanjanjem novih zamisli v praksi, sodelovanja v mednarodnih projektih in nenehnega izobraževanja in informiranja za gospodarstvo, zlasti za mala in srednja podjetja.

Šesti okvirni program Evropskih skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in demonstracijske aktivnosti (2002–2006) je namenjen povezovanju evropskih raziskav in s tem graditvi in krepitvi evropskega raziskovalnega prostora, koncentraciji sredstev za prioritete, usklajevanju lokalnih, državnih in vseevropskih pobud, s tem pa tudi njihovi koordinaciji in poenostavitvi. V ta namen bo iz evropskega proračuna kanilo skoraj štiri odstotke od celotne vsote. S pomočjo povečanja raziskav in vlaganj vanje bi Evropa lah-

ko postala najbolj konkurenčen prostor na svetovnih trgih, zlasti ob tako močnih silah, kot sta Amerika in Japonska.

Inovacijsko relejni center (IRC) Slovenija, ki deluje v okviru Instituta Jožef Stefan, je servis za podjetja in raziskovalce, preko katerega lahko prenašajo že razvite tehnološke rešitve v Slovenijo in iz nje. Mreža IRC deluje v 30 evropskih državah, kjer je 68 centrov povezanih v skupno podatkovno bazo tehnoloških ponudb in povpraševanj. Skupaj organizirajo borze dogodkov, obiske skupin podjetij v druge države in izmenjujejo dobre prakse.

V najstarejši evropski program EUREKA je bilo že vključenih več slovenskih podjetij, ki so se želela na ta način uveljaviti na mednarodnih trgih, pridobiti ugled in izkušnje ter deliti tveganja in stroške s partnerji iz drugih držav. Subvencija ministrstva za potrjene projekte znaša 25 odstotkov slovenskega deleža projekta. Nekatera podjetja, kot je mariborska Svila, so v tem programu že uspešno sodelovala.

Brezplačna tehnična pomoč državam kandidatkam pri sprejemanju, uveljavljanju in

izvajanju pravnega reda Evropske unije TA-IEX (Technical Assistance Information Exchange Office) je namenjena širokemu krogu uporabnikov, od vladnih in nevladnih organizacij, poklicnih in poslovnih združenj, predstavnikom sindikatov in združenj delodajalcev, državnim uradnikom, sodnikom in pravnikom, tolmačem, redaktorjem in prevajalcem, ki se lahko udeležujejo raznih delavnic ali zaprosijo za pomoč strokovnjake iz držav članic in kandidatk tako na lokalnih kot na centralnih ravneh. Taixove storitve se financirajo iz programa Phare in so za države kandidatke brezplačne. To velja izkoristiti, saj se bo ta tehnična pomoč za nas zaključila takoj, ko bomo postali polnopravna članica Evropske unije.

Program za spodbujanje razvoja kadrov v gospodarstvu, imenovan Leonardo da Vinci pri nas še ni dovolj izkoriščen. Podjetja namreč premalo vlagajo v poklicno strokovno izobraževanje in usposabljanje kadrov za trg dela. Zlasti na taka izobraževanja premalo pošiljajo mlade delavce, ki so že zaposleni ali so še iskanci prve zaposlitve. Projekte v ta program lahko prijavljajo le pravne osebe, ki pa se žal premalo zavedajo pomembnosti vlaganj v izobraževanje. Slovenska podjetja so se do sedaj v raziskovalne projekte že vključevala. Čim prej se bodo morala zganiti in spoznati, da vlaganje v tehnološki razvoj, delovno silo, znanje in inovativnost dolgoročno prinaša dobre rezultate.

Mojca Matoz

Slovenija pri podjetništvu dokaj zaostaja

Miroslav Rebernik z Inštituta za podjetništvo in management malih podjetij na mariborski Ekonomsko-poslovni fakulteti je javnosti na tiskovni konferenci pred dnevi predstavil nekaj prvih rezultatov svetovnega raziskovalnega projekta GEM (Global Entrepreneurship Monitor 2002). V njegovem okviru v 37 državah po vsem svetu proučujejo povezave med podjetništvom in ekonomsko rastjo.

»S projektom GEM dobivamo v Sloveniji močno orodje, ki bo pomagalo umeščati Slovenijo v mednarodni kontekst. Rezultati projekta nam bodo pomagali ustvariti bolj zanesljivo podobo podjetniške stvarnosti pri nas, zato bodo tudi ukrepi ekonomske politike in pospeševanja podjetništva lahko bolj ciljno usmerjeni, « je dejal Rebernik.

Raziskava je pokazala, da je med 37 preučevanimi državami na področju podjetništva Slovenija na 25. do 28. mestu. Kakor je dejal Rebernik, je bilo v maju letos v Sloveniji 58.000 posameznikov, ki so bili na začetku podjetniške poti. Tretjina podjetnikov začetnikov se je podjetništva lotila, ker ni imela boljših možnosti za delo. Vsak sedemdeseti odrasli državljani Slovenije med 18. in 64. letom starosti se je na podjetniško pot podal zaradi nujnosti, vsak trideseti pa, ker je zaznal podjetniško pri-

ložnost. V slovenskem podjetništvu je najbolj aktivna starostna skupina med 25. in 34. letom, moških pa je v podjetništvu dvakrat več kot žensk. Dve petini aktivnega prebivalstva Slovenije meni, da imajo dovolj znanja, sposobnosti in izkušenj, da bi se lahko preizkusili v podjetništvu, tretjini pa strah pred neuspehom brani stopiti na podjetniško pot.

V primerjavi z drugimi državami v razis-

Kaj zavira podjetništvo v Sloveniji?

Slovenija sodi med tiste države, kjer je izobraževanje in usposabljanje za podjetništvo najbolj razvito. Za Slovenijo so na področju izobraževanja za podjetništvo celo Velika Britanija, Francija, Nemčija, Tajska, Koreja, Danska, Švedska, Finska, Belgija, Švica. Najslabše pa je izobraževanje za podjetništvo razvito na Japonskem. V Sloveniji se odloča za podjetništvo relativno malo ljudi, pa še med temi se jih več kot tretjina za to odloči iz nujnosti. Sicer pa se največ ljudi odloča za podjetništvo iz nujnosti v Braziliji in na Kitajskem ter v Čilu. Med državami, kjer se veliko ljudi za podjetništvo odloča zaradi tega, ker so zaznali poslovno priložnost, pa vodijo Tajska, Indija, Nova Zelandija in Združene države Amerike.

kovalnem projektu ima Slovenija dokaj dobro razvito izobraževanje in nasploh infrastrukturo za razvoj podjetništva, na repu pa je pri uporabi venture kapitala in razpisovanju delnic. To kaže, da podjetniki pri nas le stežka spustijo še koga v svoj podjetniški projekt oziroma v svoje podjetje. Slovenija je na repu tudi pri oblikovanju skladov rizičnega kapitala.

Da bi se podjetništvo v Sloveniji hitreje razvijalo, bo Rebernikovih besedah nujno pospešiti hitrost pridobivanja dovoljenj in koncesij, uveljaviti rizični kapital in kulturo delničarstva ter pospešiti prenos novosti iz univerz in inštitutov v nova podjetja. Prav tako bi veljalo pri javnih razpisih favorizirati nova podjetja, narediti tehnologijo, nastalo v državnih podjetjih, dostopno novim podjetjem, uveljaviti princip pridobivanja dovoljenj in soglasij na enem mestu in drastično znižati davčne obremenitve za nova podjetja. Ministrica Tea Petrin je obširno pojasnila, kakšne ukrepe je vlada v zadnjih letih sprejemala za razvoj podjetništva. Omenila je zlasti davčne olajšave za podjetnike, ki investirajo v raziskovalno razvojno delo, v uvajanje novih tehnologij in v zaposlovanje strokovnjakov. Po besedah Petrinove je infrastruktura za razvoj podjetništva v Sloveniji primerljiva z infrastrukturami v razvitih državah Evropske unije. Res pa je, da v Sloveniji razvoj podjetništva še ni tako hiter, kot si prizadeva vlada. K temu prispevajo tudi navade, vrednostni sistem in miselnost Slovencev, ki bolj cenijo varnost in tradicijo, manj pa so pripravljeni sprejemati rizike, brez katerih v podjetništvu ne gre.

T. K.

SKEI Gorenjske izvedel seminar o ZDR

Uveljavitev novega zakona o delovnih razmerjih (ZDR) je pred vrati. Nekateri se bojijo, da bo prišlo do vesoljnega potopa, drugi se obnašajo pišmeuhovsko. Prvi kaj radi pozabljajo, da še obstajajo kolektivne pogodbe in da novi zakon marsikaj urejuje boljše in predvsem bolj razumljivo, kot je to bilo do sedaj. Marsikaj pa seveda pušča odprtega in nedorečenega, zaradi česar bodo sodišča rabila še kakšen poseben program. Drugi pa so zaupniki bolj po sili razmer, vendar so si v svojih sredinah ustvarili nedotakljiv vrtiček v tistem soglasju s poslovodstvi. Ker je članstvo nevedno, je z njim najlažje manipulirati. To se seveda ne dogaja samo na Gorenjskem. Upam, da nas bo prav novi zakon prisilil,

da bomo bobu rekli bob. Delavci bomo na odprtem trgu in boji za plačane službe bodo neusmiljeni. Torej se bomo delavci morali otresti strahu pred delodajalci in tudi pred svojimi sindikalnimi funkcionarji. Seminar o novem ZDR smo organizirali na Jesenicah. Udeležilo se ga je 34 sindikalnih zaupnikov. Nekateri so to temo že poslušali drugje, nekateri pa za izobraževanje nimajo časa.

Predavala je kolegica Lidija Jerkič. Da je bilo predavanje kakovostno, ni potrebno še posebej poudarjati. Seveda pa je zakon o delovnih razmerjih nikoli dokončana zgodba. In vsi, ki smo v sindikatu zaupniki zato, da ščitimo interese našega članstva, se zavedamo, da je potrebno vsako-

Sindikati Pošte Slovenije PE Murska Sobota, Cestnega podjetja in Avtobusnega prometa Murska Sobota so prejšnji petek organizirali predavanje o novem zakonu o delovnih razmerjih. Branko Mišič in Andrej Zorko sta zakon predstavila tako sindikalnim zaupnikom kot članom svetov delavcev in vodstvenim delavci. Udeleženci so bili enotnega mnenja, da sta predavatelja dobro predstavila novi zakon in nakazala tudi praktične rešitve.

dnevno učenje. Pridobljeno znanje je potrebno posredovati naprej, sicer je nekoristno (zelo rado se tudi usmradi).

Vsi udeleženci smo se strinjali,

da se bomo na temo ZDR še večkrat dobili. Zanimivo bo šele takrat, ko se bo z ZDR pričela ustvarjati sodna praksa.

Franci Žaberl

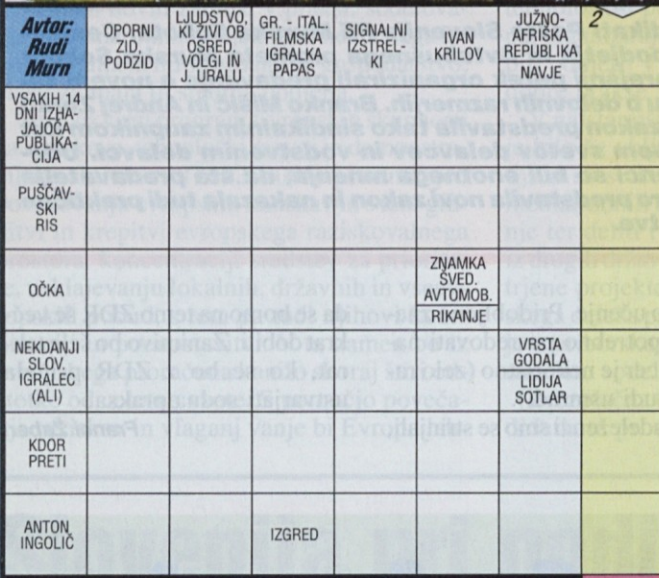
Konopce faksa!
profesorjev!
izpitov!
seminarjev!
statusa!

**Začetek
zavarovanja!**

Prišel je čas za dopolnilno zdravstveno zavarovanje.
Dobrodošli v svet odraslih.

VZAJEMNA
zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.

Jaz zate, ti zame.

Nova Delavska enotnost							REVNEJŠI VAŠKI DRUŽBENI SLOJ	FR. FILM. IGRALEC DELON	NORD. BOGINJA MORJA	JAPONSKI PISATELJ (KOBO, 1924-93)	HRVAŠKI PESNIK (VLADI-MIR)	TONE SVETINA	STROKOV. ZA ETIKO	DEJSTVO, DA JE KAJ NEKAZNIVO	DOLGO-REPA PAPIGA
							ZDRAVSTVENA ZAPORA								
							MEHKA PROSOJNA KAMININA ZA OKRAS. PREDMETE								
							PREMIER DRNOVSEK					KRAJ PRI OPATJI STRAJK			
							ŽERJAV IVAN		STRU-PENA KACA	FILMSKA NAGRADA POGOVOR.: OPICA					
1							MESEC V LETU							ZAJC ANDREJ REKA V MONGOLJI	
								ANTON FUNTEK DEL TRO-LEJBUSA			BEOTIJEK KDOR ELKA				POSODA ZA SMETI
Avtor: Rudi Murn OPORNI ZID, PODZID LJUDSTVO, KI ŽIVI OB OSRED. VOLGI IN J. URALU GR. - ITAL. FILMSKA IGRALKA PAPAS SIGNALNI IZSTRELKI IVAN KRILLOV JUŽNO-AFRISKA REPUBLIKA NAVJE															
VSAKIH 14 DNI IZHAJAJOČA PUBLIKACIJA															
PUŠČAVSKI RIS									TURČIJA DEL OBRAZA	VEČJA VDOLBINA V STENI Z LEŽIŠČEM					
OČKA										NASLOV POMEMB-NEGA MU-SLIMAN. UČENJAKA	TOP ŠVEDSKI KEMIK (ALFRED)				
NEKDANJI SLOV. IGRALEC (ALI)														SPLIT POT ZEM-LJE OKOLI SONCA	
KDOR PRETI									RIM. BOG LJUBEZNI RUDNINA, MAGNEZ. SILIKAT				GR. ČRKA POZITIV. NAELEK-TREN ION		
ANTON, INGOLIČ										ADAM BOHORIČ AM. FILM. KOMIK LAUREL			ENAKI ČRKI ROČAJ	PRISTA-NISKA NAPRAVA	KARE-NINA
							NAGRADNA KRIŽANKA št. 41		POPULARNA TV NOVELA PREKOMER. PORABA						
							NAMIZNO PRE-GRINJALO			LOSJON ORIG. IGRALEC NA LAJNO					
							DRAG KAMEN SREČKO KOSOVEL				ORASNI IZDELEK IZ SUKANCA PREKLA				
							3					OLIVER TWIST HRVAŠKI PISATELJ (IVAN)		STOT	DANSKA FILMSKA IGRALKA NIELSEN
							4			TOLMIN-SKO: SENO PRIPOVED. PESEM					
							PREBI-VALKA GRŠKEGA GL. MESTA						KESANJE		
							TIPALNI ORGAN						STAR SLOVAN		
							ANTON NANUT			ETIOPSKI KNEZ			TANTAL		

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 41 (28. 11. 2002):

- 1:
- 2:
- 3:
- 4:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svojega točnega naslova in davčne številke. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 9. decembra 2002.**

Pravilna rešitev gesel iz 39. številke Nove Delavske enotnosti: 1. HOKEJ, 2. ROKOMET, 3. KOŠARKA. Nagrado 5000 tolarjev prejme **Brigita Purk Korošec**, Stopno 3 b, 2321 Makole.